

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/97/2023
Identifikačné číslo spisu:	8320202723
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8320202723.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H. X., narodeného XX. U. XXXX, V., V. X a 2/ T. X., narodenej X. T. XXXX, V., V. X, zastúpených advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, Advokátska kancelária, Vranov nad Topľou, Kalinčiakova 10 proti žalovanému T. C., narodenému X. C. XXXX, V., R. XXX/XXXX, zastúpenému advokátkou JUDr. Annou Drugdovou, Humenné, Námestie slobody 2, o náhradu nemajetkovej ujmy vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10C/1/2020, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2022 sp. zn. 8Co/39/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2022 sp. zn. 8Co/39/2021 v zmenenom zamietavom výroku vo vzťahu k žalobcovi 1/ a v súvisiacom výroku o trovách konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 10C/1/2020-428 z 30. júna 2021 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu vo výške 6 638,78 eura v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti a v časti úroku z omeškania žalobu zamietol; priznal žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 33,32 %; Slovenskej republike priznal nárok na náhradu svedočného proti žalobcom 1/ a 2/ v rozsahu 33,54 % a proti žalovanému v rozsahu 66,66%

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 11, § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 21 ods. 1 ústavy. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia sa v spore domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 9 958,18 eur s príslušenstvom. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobca 1/ kúpnopredajnou zmluvou z 30. januára 2007 odpredal kupujúcim N. Y. L., H. L. G.. W., T. H. P., T. I. P. rod. S. nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX W. Ú. V. a to pozemok CKN parcelného č. XXXX zastavaná plocha o výmere 552 m² a rodinný dom súpisného č. XXXX postavený na tomto pozemku. Dohodnutá kúpna cena bola určená vo výške 3 000 000 Sk. Zo žaloby, ako aj z

predloženého čestného prehlásenia vyplýva, že dňa 30. augusta 2007 N.. Y. L., ktorý jednal aj za ostatných kupujúcich uhradil žalobcovi zvyšok kúpnej ceny vo výške 1 979 829 Sk, čo žalobca potvrdil čestným prehlásením a zároveň v uvedenom čestnom prehlásení požiadal N.. L. o poskytnutie lehoty dvoch mesiacov na vystaňovanie sa. Následne malo dôjsť k ďalšej dohode ohľadom odpredaja prístavby a garáže v hodnote 300 000 Sk. Dňa 24. septembra 2007 bola doručená žalobcovi 1/ výzva na vypratanie priestorov z 21. septembra 2007 od žalovaného, v lehote 7 dní od doručenia predmetnej výzvy. Uvedené skutkové okolnosti boli v spore preukázané listinnými dôkazmi. V konaní sa žalobcovia bránili tým, že so žalovaným viedli rokovania o spätnom odpredaji predmetnej nehnuteľnosti, avšak žalovaný od nich požadoval sumu 3 428 800 Sk. Keďže medzi nimi prebiehali ešte rokovania ohľadom spätnej kúpy tejto nehnuteľnosti, žalobca 1/ bol toho názoru, že v rodinnom dome naďalej býval so súhlasom žalovaného až do doby, kým nedôjde k dohode, preto sa z uvedeného dôvodu z rodinného domu nevystaňoval. Reálne k vystaňovaniu došlo až dňa 3. novembra 2017 prostredníctvom pracovníkov SBS. Podľa skutkových tvrdení žalobcov malo vystaňovanie im a ich deťom spôsobiť ťažký psychický šok, z ktorého sa doposiaľ nemôžu spamätať. Došlo v značnej miere k zníženiu ich dôstojnosti a občianskej cti a k zásahu do ich súkromia. Od tej doby vlastne žijú pod neustálym stresom, žijú u brata žalobkyne 2/, čo negatívne vplýva na psychiku ich rodiny. Takéto vystaňovanie negatívnym spôsobom zasiahlo do osobnosti žalobcov a ich rodiny a poškodilo ich občiansku česť, ľudskú dôstojnosť a súkromie a z týchto dôvodov si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

1.2. Súd prvej inštancie posudzujúc namietaný spôsob vystaňovania považoval za spôsob, ktorý bol spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv žalobcov, čo potvrdili aj časti videa v rozsahu 20 minút, kedy sa žalovaný dostal do rodinného domu žalobcov tým, že vyvrtal zámok na vchodových dverách a vnikol do domu násilne. V tom čase bola doma dcéra žalobcov Z. X., ktorej spôsob vniknutia do rodinného domu spôsobil šok. Rovnako sa stotožnil s názorom právneho zástupcu žalobcov, že v danom prípade došlo k stretu dvoch základných práv a to vlastníckeho práva žalovaného a práva na obydlie žalobcov, ako aj ich práva na súkromný a rodinný život, pričom podľa čl. 21 ústavy je obydlie nedotknuteľné. V tejto súvislosti skonštatoval, že spôsob vystaňovania, ktorý zvolil žalovaný bol spôsobilý spôsobiť psychickú a morálnu ujmu, bol v rozpore s dobrými mravmi, a preto išlo o zásah neoprávnený. Zároveň dôvodil, že žalovaný sa stal vlastníkom nehnuteľnosti cca dva mesiace pred ich vystaňovaním, preto podľa názoru súdu prvej inštancie žalovanému nehrozila na jeho majetku žiadna škoda. Žalobcovia užívali nehnuteľnosť ako vlastnú a riadne sa o ňu starali. Žalovaný nevyužil zákonom dané právo domáhať sa vypratania nehnuteľnosti podaním žaloby na súd. Podľa názoru súdu prvej inštancie nedošlo k nedôvodnému uprednostneniu práva na ochranu súkromia u žalobcov pred právom žalovaného na ochranu vlastníckeho práva jeho majetku. V danom prípade súd prvej inštancie poznamenal, že do úvahy prichádzajúce priznanie len morálneho zadosťučinenia nepovažoval za nepostačujúce a to s prihliadnutím na okolnosti a spôsob realizácie vystaňovania. K vyprataniu nehnuteľnosti došlo bez prítomnosti exekútora, bez náležitého rozhodnutia súdu a k vniknutiu do rodinného domu došlo násilným spôsobom. Na základe uvedených dôvodov súd prvej inštancie priznal žalobcom 1/ a 2/ finančné zadosťučinenie vo výške, akú pôvodne požadovali, teda vo výške 200 000 Sk, čo predstavuje sumu 6 637,78 eura, ktorú výšku považoval za primeranú s prihliadnutím aj na okolnosti, za akých došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov. V prevyšujúcej časti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. Zároveň zamietol žalobu aj vo vzťahu k uplatnenému úroku z omeškania s odôvodnením, že dlžník sa s plnením do omeškania priznaného rozhodnutia súdom nedostal. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 262 v spojení s § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), s vymedzením rozsahu priznaného nároku na náhradu trov konania žalobcov. O trovách konania štátu rozhodol v súlade s § 259 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. júna 2022 sp. zn. 8Co/39/2021 zmenil rozsudok vo vyhovujúcom výroku tak, že žalobu zamietol; žalovanému priznal nárok na náhradu trov celého konania proti žalobcom v plnom rozsahu; Slovenskej republike priznal nárok na náhradu trov svedočného proti žalobcom v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd s poukazom na právny záver vyplývajúci z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky z 24. júna 2020 sp. zn. 4Cdo/8/2020 vydaného v danej veci skonštatoval, že základ uplatneného nároku nemožno považovať za dôvodný. Z jeho obsahu citoval, že „nárok žalobcov vznikol v súvislosti s procesom núteného vypratania pre nich už cudzej nehnuteľnosti, po tom, čo nedodržali svoj prísľub do konca októbra 2007 o dobrovoľnom odovzdaní predmetných nehnuteľností a obrana žalovaného je zase krytá ústavou zaručeným právom legitímneho očakávania uspokojenia jeho práva na užívanie týchto nehnuteľností. Ide o typickú kolíziu základných práv a slobôd strán sporu, ktorá sa rieši testom proporcionality tak, aby sa neodôvodnene neuprednostnilo právo na ochranu súkromia u žalobcov, pred právom na ochranu vlastníckeho práva a právom na spravodlivý proces u žalovaného tak, ako sa to stalo aj v tomto prípade. Ak súd prvej inštancie a odvolací súd za právne významnú pre posúdenie opodstatnenosti základu uplatňovaného nároku považovali v tejto veci súvislosť medzi nezákonným deložovaním a zásahom do súkromia žalobcov a zníženie ich dôstojnosti a občianskej cti“. Uložil súdom nižších inštancií vyhodnotiť kolíziu medzi základnými právami sporových strán testom proporcionality a to zodpovedaním na otázky, či návrh žalobcov bol odôvodnený, či sledoval legitímny cieľ a či bol nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa, založený na naliehavej osobnej potrebe. Odvolací súd preto viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zmenil rozsudok, s výnimkou výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti a v časti úroku z omeškania zamietol tak, že v jeho vyhovujúcom výroku žalobu zamietol. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že závery súdu prvej inštancie uvedené v bode 37. a 39. napadnutého rozsudku neprešli testom proporcionality uloženým Najvyšším súdom Slovenskej republiky a tak nárok uplatnený žalobcov vyznieva nedôvodne. Neboli tak splnené podmienky pre aplikáciu § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka. O nároku na náhradu trov celého konania rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP a § 262 CSP a zásadou úspechu žalovaného v spore, ktorému priznal nárok na ich náhradu proti žalobcom v plnom rozsahu (§ 255CSP).

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej len dovolatelia“), ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietali porušenie ich procesných práv z dôvodu porušenia princípu rovnosti zbraní, extrémneho rozporu skutkových zistení súdom s vykonávanými dôkazmi, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania a vykonania akéhokoľvek dokazovania. Argumentovali tým, že odvolací súd napriek tomu, že na viac ako dvadsiatich stranách otrocky opísal priebeh takmer pätnásťročného súdneho konania, zmenu rozsudku a zamietnutie žaloby odôvodnil na str. 23 v bodoch 75 až 77., ktorých obsah citovali. Podľa ich názoru je dôvodné položiť si otázku, čo bránilo odvolaciemu súdu nariadiť pojednávanie a odpovedať na otázky testu proporcionality. V tejto súvislosti namietali svojvôľu odvolacieho súdu v procese hodnotenia dôkazov a nevykonanie dôkazov, čoho následkom je jednostranný záver odvolacieho súdu, ktorý je hrubým narušením spravodlivej objektivity a kvality súdneho rozhodnutia a tým znemožnenie procesných práv žalobcov v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Napadnutý rozsudok považovali za nepreskúmateľný v plnom rozsahu, lebo neobsahuje postačujúce vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd dospel v porovnaní so súdom prvej inštancie k odlišným záverom. Poukázali na náležitosti odôvodnenia odvolacieho súdu v prípade zmeny rozsudku súdu prvej inštancie, citujúc právny záver vyplývajúci z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/72/2010. Navrhli zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň predložili návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP. Poukázali na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, za ktoré považovali samotné dovolanie a existenciu vady zmätočnosti, hrozbu vzniku nenapraviteľnej alebo ťažko napravitelnej ujmy, ako aj, že by výkonom rozhodnutia mohol byť zmarený význam a účinok preskúmania a rozhodnutia o dovolaní.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nie sú naplnené zákonné predpoklady dovolacích dôvodov. Postup odvolacieho súdu považoval za správny. Podľa jeho názoru otázka testu proporcionality mala byť vykonaná po doplnení dokazovania súdom prvej inštancie, ktorý sa aj pokúsil podrobiť skúmaniu stretu dotknutých práv, čo sa mu však nepodarilo správne preniesť do výsledného procesu rozhodnutia, pretože jeho záver v prospech žalobcov z vykonaného testu nevyplýval. Nesúhlasil s námietkou týkajúcou porušenia povinnosti odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie. Odvolací súd postupoval správne, ak vyhodnotil, že záver testu proporcionality nevyznieva v prospech žalobcov,

rešpektujúc vyjadrený názor súdu vyššej inštancie. Podľa názoru žalovaného ani doplnenie dokazovania s nariadením pojednávania pred odvolacím súdom a zodpovedanie na otázky testu proporcionality by nepriniesli zmenu právneho názoru odvolacieho súdu. Na základe uvedených dôvodov navrhol dovolanie zamietnuť. Zároveň nesúhlasil ani s návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, ktorý navrhol zamietnuť, pre neuvedenie konkrétnych dôvodov hodných osobitného zreteľa.

5. Právny zástupca žalobcov repliku k vyjadreniu žalovaného k dovolaniu nepredložil.

6. Uznesením súdu prvej inštancie č. k. 10C/1/2020-525 z 2. januára 2023 v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 18. mája 2023 s právoplatnosťou od 2. júna 2023 bolo dovolacie konanie žalobkyne 2/ proti žalovanému zastavené, z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie. Žalobcovi 1/ bolo uznesením súdu prvej inštancie č. k. 10C/1/2020-508 zo 6. októbra 2022 s právoplatnosťou od 13. októbra 2022 priznané oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na

spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

16. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

17. Podľa § 385 ods. 1 a 2 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Ak odvolací súd nariadi pojednávanie, na jeho začiatku podá predseda alebo poverený člen senátu správu o doterajšom priebehu konania. Potom sa vyjadria strany a iné subjekty konania a prednesú svoje návrhy.

18. V zmysle citovaného ustanovenia § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podstata princípu ústnosti a priamosti vychádza z požiadavky, aby súd rozhodoval o veci samej na základe bezprostredne získaných poznatkov a vychádzal len z dôkazov, vykonaných ním. Povinnosť nariadiť odvolacie pojednávanie z dôvodu verejného záujmu spĺňa požiadavky ustálené judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) napr. vo veci Hakansson a Sturesson proti Švédsku z 2. februára 1990, Schuler-Zraggen proti Švajčiarsku z 24. júna 1994, Zumtobel proti Rakúsku z 21. septembra 1993. Pri určovaní kritérií na definovanie obsahových náležitostí pojmu „verejný záujem“ ESLP konštatoval, že verejný záujem je nevyhnutne rozsiahly, a preto je prirodzené, že štát má pomerne široký priestor na voľnú úvahu. Obdobný prístup možno vysledovať aj v judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ktorý všeobecne akceptoval, že konkrétny obsah verejného záujmu môže byť vymedzený v konkrétnom zákone na okruh spoločenských vzťahov, ktoré sú v zákone upravované. V náleze PL. ÚS 33/95 ústavný súd uviedol, že pojem verejného záujmu je právne vymedziteľný len vo vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode. Dôležitý verejný záujem zákon používa ako pojem bez bližšieho naplnenia jeho obsahu. Posúdenie toho, či sú splnené zákonné podmienky na postup podľa § 385 CSP, t. j. či existuje dôležitý verejný záujem na nariadení verejného pojednávania na prejednanie odvolania, na ktorom by strana mala právo vznášať svoje námietky a mala by právo byť na ňom prítomná, je výsostnou úlohou konajúceho odvolacieho súdu po zohľadnení skutkového a právneho stavu a ďalších konkrétnych okolností prejednávanej veci (sp. zn. II. ÚS 285/2017).

19. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že odvolací súd o podanom odvolaní žalovaného rozhodol bez nariadenia a zopakovania dokazovania v potrebnom rozsahu tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku zmenil a žalobu zamietol. Z obsahu jeho odôvodnenia nevyplýva, ako sa vysporiadal s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu v uznesení z 24. júna 2020 sp. zn. 4Cdo/8/2020 i napriek tomu, že bol ním v súlade s § 455 CSP viazaný. Z jeho odôvodnenia len vyplýva, že „bolo povinnosťou súdov nižších inštancií posúdiť konflikt medzi základnými právami strán sporu pri kolízii práva na ochranu súkromia u žalobcov, pred právom na ochranu vlastníckeho práva a právom na spravodlivý proces u žalovaného testom proporcionality v jeho troch krokoch, t. j.

posúdením či návrh žalobcov bol odôvodnený, či sledoval legitímny cieľ a či bol nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa, založený na naliehavej osobnej potrebe. I napriek kasačnej záväznosti súdu nižšej inštancie vysloveným právnym názorom súdu vyššej inštancie, odvolací súd nepovažoval základ nároku za dôvodný s uvedením, že závery súdu prvej inštancie uvedené v bodoch 37. a 39. rozsudku súdu prvej inštancie neprešli testom proporcionality a tak nárok uplatnený žalobcov vyznieva nedôvodne. Z dôvodu nesplnenia podmienok pre aplikáciu § 13 Občianskeho zákonníka, preto napadnutý vyhovujúci výrok zmenil a žalobu zamietol“ (bod 76. a 79. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Jeho strohé odôvodnenie nespĺňa náležitosti vyplývajúce z § 393 ods. 2 CSP, ani splnenie povinnosti odvolacieho súdu vysporiadať sa s uplatnenými podstatnými námietkami stranami v spore, pokiaľ sa s nimi dostatočne alebo vôbec nevysporiadal súd prvej inštancie.

20. Z uznesenia najvyššieho súdu zo 7. septembra 2010 sp. zn. 5Cdo/131/2009 vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci. Z nálezu ústavného súdu z 9. septembra 2014, sp. zn. II. ÚS 506/2013, vyplýva, že „odvolací súd musí zopakovať dôkazy vykonané súdom prvého stupňa, ak vykonané dôkazy mali byť podľa názoru druhostupňového súdu hodnotené odlišne, ako sa stalo v konaní pred prvostupňovým súdom.“

21. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvej inštancie bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie, jeho zopakovanie alebo doplnenie v potrebnom rozsahu. Pri zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd nahrádza toto rozhodnutie svojím rozhodnutím; rozhodnutie odvolacieho súdu musí preto obsahovať nielen úplné a výstižné zdôvodnenie, ale aj všetko to, čo je potrebné z hľadiska určitosti a vykonateľnosti o otázkach predstavujúcich predmet odvolacieho konania vrátane súvisiacich otázok (m. m. Z IV., s. 44).

22. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namieta porušenie jeho procesných práv z dôvodu porušenia povinnosti odvolacieho súdu vyplývajúcej mu z § 385 CSP, ako aj z § 393 ods. 2 CSP jeho nedostatočným, nepresvedčivým odôvodnením, z ktorého vôbec nevyplýva, ako vykonal test proporcionality pri kolízii základných práv strán sporu. Jeho odôvodnenie je nepreskúmateľné, lebo z jeho obsahu nevyplývajú žiadne relevantné dôvody na základe ktorých založiť zmenené rozhodnutie vo vyhovujúcom výroku. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí vyplývajúce z § 393 ods. 2 CSP, preto ho možno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku nezodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne nezakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť.

23. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11).

24. Nadväzujúc na uvedené dôvody dovolací súd konštatuje, že dovolateľ dôvodne namietal existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v

súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne prejednať a rozhodnúť o podanom odvolaní žalovaného. Pri posudzovaní uplatneného nároku je potrebné vykonať test proporcionality v súlade s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu v uznesení z 24. júna 2020 sp. zn. 4Cdo/8/2020 a písomné rozhodnutie náležite odôvodniť v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 CSP. Vysloveným právnym názorom vyplývajúcim z tohto uznesenia je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

26. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov dovolací súd nerozhodol o návrhu dovolateľa na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP. V súlade s ustálenou rozhodovacou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

27. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 1 a 3 CSP).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.